

Заняття 6

Заняття 6 //

Підхід до отримання звіту про сексуальну експлуатацію, насильство та домагання орієнтований на потерпілу особу

Мета заняття:

Продемонструйте співчутливу та чуйну реакцію на сексуальну експлуатацію, насильство та домагання

Розуміння потреб осіб, потерпілих від сексуальної експлуатації, насильства та домагання

Наслідки сексуальної експлуатації, насильства та домагання: очима потерпілої особи

Соціальні наслідки:
Втрата роботи, ізоляція,
стигма, соціальне
відторгнення тощо.

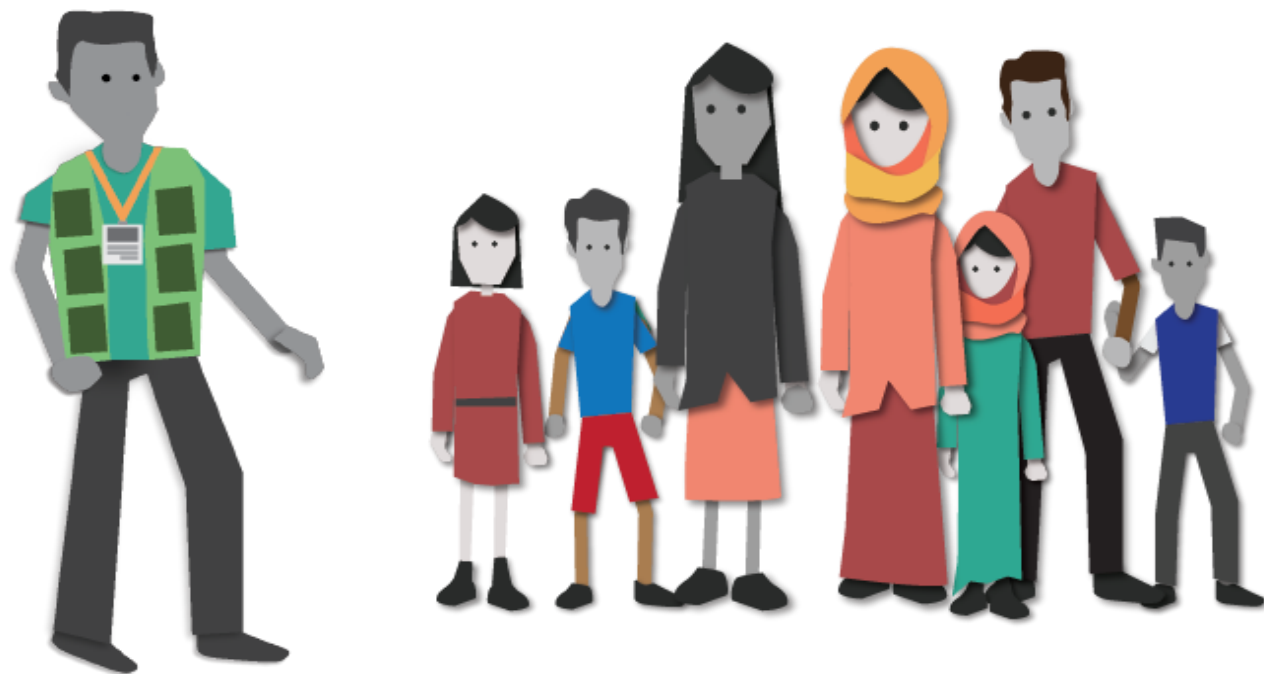
Фізичні наслідки:
Травми, шрами, небажана
вагітність, ІПСШ,
безпліддя тощо.

Психологічні та
емоційні наслідки:
Почуття сорому, провини,
самозвинувачення,
ізоляція, страх, тривога,
гнів, недовіра до інших
тощо.

Виховання співчуття до потерпілих осіб

Що б ви відчували,
якщо були б
потерпілою
особою?

Екосистема потерпілої особи

Громада

Організація

Сім'я та
однолітки

Підхід, орієнтований на потерпілих

- 1 Створіть сприятливе середовище, в якому поважаються права потерпілих осіб і ставляться до них з гідністю та повагою.
- 2 Сприяйте одужанню потерпілої особи та її здатності визначати та висловлювати свої потреби та побажання.
- 3 Зміцнити її здатність приймати рішення щодо можливих шляхів отримання підтримки.

Основні принципи практики підходу, орієнтованого на потерпілих

ПОВАГА

Усі дії керуються повагою до вибору, волі, бажань, прав і гідності потерпілої особи.

БЕЗПЕКА

Пріоритетом номер один є безпека потерпілої особи.

КОНФІДЕНЦІЙНІСТЬ

Надання потерпілим особам права вибирати, кому вони розкажуть свою історію. Збереження конфіденційності означає надання інформації лише за згодою потерпілої особи.

ВІДСУТНІСТЬ ДИСКРИМІНАЦІЇ

Забезпечення рівного та справедливого ставлення до кожного, хто потребує підтримки.

Втілення керівних принципів на практиці

- Поверніться до одного з попередніх сценаріїв і подумайте, як можна було застосувати 4 керівні принципи. Якою була б правильна відповідь на застосування цих принципів?
- Які можуть бути наслідки, якщо принцип не буде дотриманий? А як щодо переваг їх дотримання?

Повага

Конфіденційність

Безпека

Відсутність дискримінації

Неадекватна реакція на розголошення інформації та вторинна віктимізація

Вторинна віктимізація виникає, коли потерпіла особа зазнає подальшої шкоди через свій досвід **поведінки** та **ставлення** інших осіб, з якими вона взаємодіє.

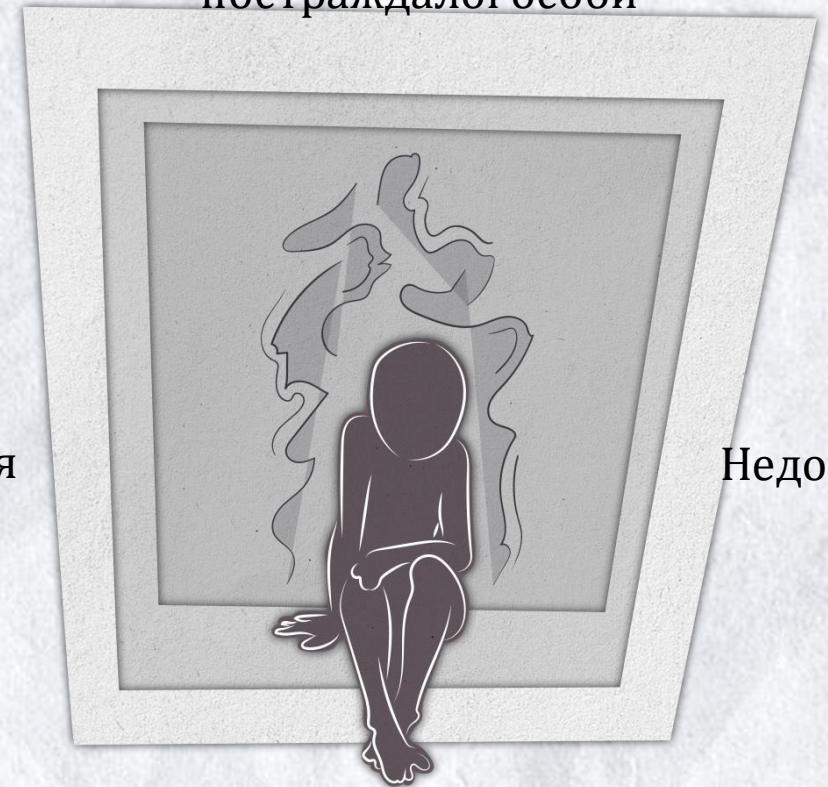
Приклади включають контакт із кривдником, допит, звинувачення потерпілої особи, ненормативну лексику, неделікатні коментарі тощо.

Висловлення
сумнівів

Звинувачення
постраждалої особи

Недовіра

Розпитування

Підсумовування

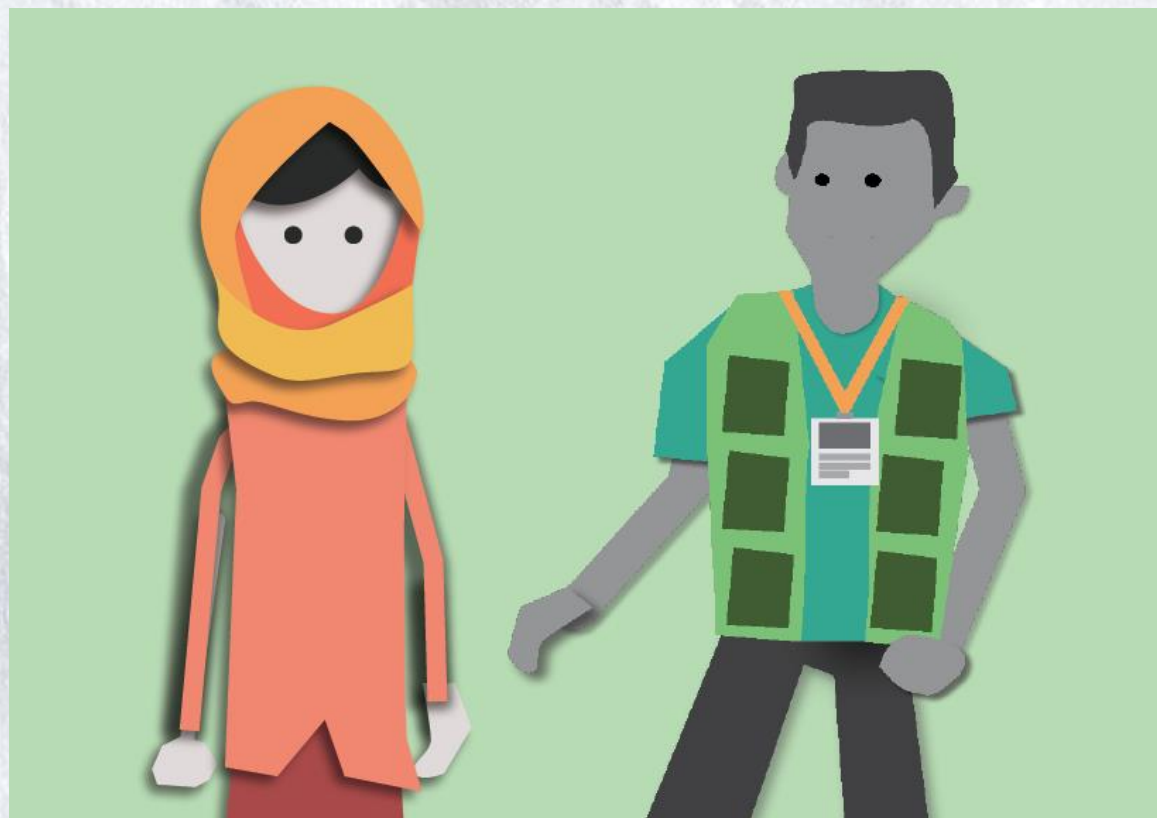
- 1 Люди, які пережили або стали свідками сексуальної експлуатації, насильства та домагання, ймовірно, зіткнуться з важкими наслідками на різних рівнях.
- 2 Різні люди по-різному реагуватимуть на ті самі події. Шкідливі наслідки не завжди будуть помітні стороннім.
- 3 Щоб уникнути посилення цих негативних наслідків, важливо враховувати потреби потерпілої особи.

Підсумовування

- 4 Кожна потерпіла особа може мати різні потреби, але важливо завжди забезпечувати повагу, конфіденційність, безпеку та відсутність дискримінації.
- 5 Екосистема потерпілої особи може бути частково зруйнована після сексуальної експлуатації, насильства та домагання. Організація та кожен із її співробітників відіграє ключову роль у відновленні цієї екосистеми.
- 6 Після отримання звіту про сексуальну експлуатацію, насильство та домагання першочерговим завданням є надання підтримки потерпілій особі.

Ваша роль в отриманні звітів про сексуальну експлуатацію, насильство та домагання

Ролі та обов'язки, пов'язані з сексуальною експлуатацією, насильством та домаганням

На вашу думку, серед запропонованих дій:

- Які повинні виконувати всі співробітники, що отримують звіт?
- Які мають впроваджувати лише команди з протидії сексуальній експлуатації, насильству та домаганням?
- Які взагалі не варто впроваджувати?

Ролі та обов'язки команд протидії сексуальній експлуатації, насильству та домаганню

1

Розробити систему запобігання та протидії сексуальній експлуатації та жорстокому поведженню, включаючи механізми запобігання та формального звітування.

2

Поширювати інформацію серед громад та персоналу про існуючі механізми.

3

Визначити необхідні послуги для тих, хто пережив сексуальну експлуатацію, насильство та домагання.

4

Надати адекватну відповідь і запропонувати консультації особам, потерпілим від сексуальної експлуатації, насильства та домагання.

Пов'язані з сексуальною експлуатацією, насильством та домаганням ролі та обов'язки неспеціалістів

1

ЩОДО ПРОГРАМУВАННЯ...

Проконсультуйтеся з жінками, дівчатами, дітьми, літніми людьми та іншими групами, вразливими до сексуальної експлуатації та насильства, щоб визначити та зменшити відповідні галузеві ризики сексуальної експлуатації та насильства та переконатися, що послуги не завдають жодної шкоди.

2

ДЛЯ ВСЬОГО ПЕРСОНАЛУ, ЩО ПРАЦЮЄ БЕЗПОСЕРЕДНЬО З ЛЮДЬМИ...

Якщо потерпіла особа розповість вам про випадок сексуальної експлуатації, насильства та домагання:

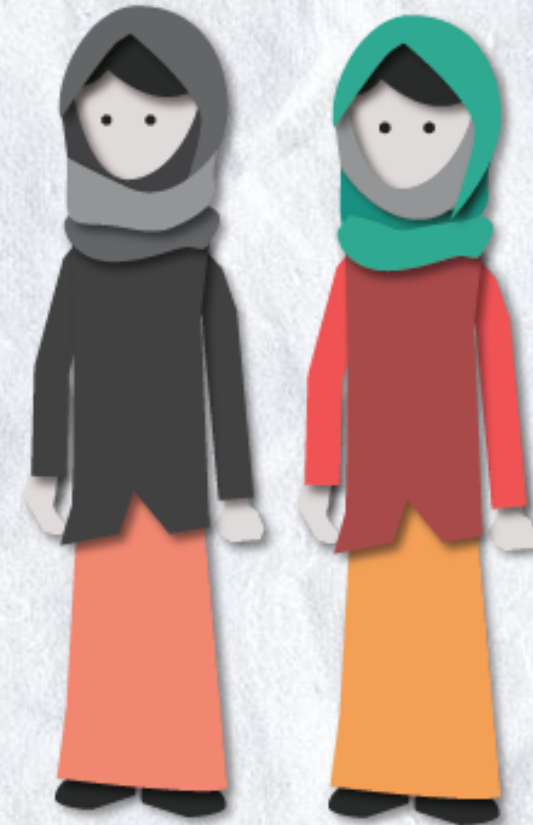
- Знайте, як **безпечно та етично підтримати** та **вислухати** потерпілих осіб **без засудження**.
- **Повідомте про ситуацію** через офіційний механізм звітності про сексуальну експлуатацію, насильство та домагання.
- Якщо доступний **порядок перенаправлення особи, потерпілої від ГЗН**, надайте точну інформацію про послуги та варіанти перенаправлення та знайте, як безпечно перенаправляти потерпілих осіб за їх інформованою згодою.

Це основний фокус цього модуля

Зосередьтеся на обов'язковому звітуванні

- Повідомте потерпілу особу про вимогу звітності.
- Надайте їй деталі про те, хто буде проінформований, коли та як.
- Постарайтеся зберегти якнайкращі довірчі стосунки між вами та особою, яка розкрила інцидент.

Зосередьтеся на інформованій згоді

Підхід, орієнтований на потерпілих

=

Повага до представництва потерпілих осіб

=

Можливість приймати зважені рішення

Інформована згода може включати наступне: детальну інформацію про процес звітування, про потенційні наслідки, про доступні послуги та підтримку, здатність виражати потреби, вибирати доступ до послуг чи ні, вирішувати, якою інформацією ділитися, приймати рішення щодо власної безпеки тощо.

Проблеми, з якими стикається персонал під час отримання звітів про сексуальну експлуатацію, насильство та домагання

З якими труднощами чи проблемами стикаються гуманітарні працівники, коли особа, яка пережила сексуальну експлуатацію, насильство та домагання, розповідає їм про інцидент?

Підсумовування

- 1 Важливо, щоб персонал, який працює безпосередньо з людьми, був готовий безпечно та належним чином реагувати на розголошення інформації про сексуальну експлуатацію, насильство та домагання, та щоб існувало довірче середовище, в якому потерпіла особа захоче поділитися своїм досвідом.
- 2 Неспеціалізований персонал не повинен перевищувати свої повноваження. До ваших обов'язків не входить шукати потерпілих осіб чи надавати консультації, проводити інтерв'ю, розуміти всі деталі чи вказувати людині, що робити.

Підсумовування

- 3 Ваш обов'язок, як співробітника гуманітарної сфери, полягає не в тому, щоб робити припущення чи судження, а в тому, щоб поважати та захищати права та потреби всіх людей.
- 4 Ваш обов'язок — надати точну, актуальну інформацію про доступні послуги та дозволити потерпілій особі зробити вибір самостійно.
- 5 Ви також зобов'язані повідомляти про будь-яку розкриту вам ситуацію сексуальної експлуатації та насильства. Важливо повідомити потерпілу особу чи свідка про цей обов'язок.

Отримання повідомлень про сексуальну експлуатацію, насильство та домагання із застосуванням підходу, орієнтованого на потерпілих

Практика ставлення з орієнтацією на потерпілих від сексуального насильства або жорстокого поводження

Потерпілі особи не винні, що з ними вчинили насильство.

Експлуатація та жорстоке поводження — це завжди вибір правопорушників.

Поведінка та мова

Що варто робити

- **Запропонуйте** приватність, безпеку, прояв емпатії та повагу
- **Тримайтесь на належній відстані** від постраждалої особи
- Поважайте **мовчання**

Що не варто робити

- **Не обіцяйте** дотримання секретності (у деяких випадках існує закон про обов'язкове звітування)
- **Не грайте** в детектива

Що варто говорити

- **Поставтеся** до постраждалої особи **серйозно**
- **Скажіть** постраждалій особі, що насильство не є її провиною
- **Надайте інформацію** в зрозумілій формі
- **Визнайте** почуття постраждалої особи
- **Визнайте** сильні сторони постраждалої особи
- **Перефразуйте** те, що вам сказала постраждала особа
- Ставте **закриті запитання**, щоб прояснити або підтвердити тезу

Що не варто говорити

- **Не** ставте під сумнів віктимізацію
- **Не** засуджуйте, **не** звинувачуйте
- **Не** давайте марних обіцянок
- **Не** тисніть на постраждалу особу, щоб вона розповіла історію або розкрила подробиці (ніколи не питайте, чому)
- **Не** використовуйте технічні терміни
- **Не** розповідайте чужі історії
- **Не** розповідайте про власні турботи

Поведінка та мова: чого очікують постраждалі особи

Щоб до них ставилися з гідністю та повагою.	Протилежність	Щоб до них ставилися з позицією звинувачення постраждалої особи.
Мати право вибирати.		Відчувати безправність та робити те, що їм кажуть, або що «найкраще».
Збереження приватного життя та конфіденційності.		Відчувати сором і стигматизацію та щоб про їх досвід розповідали без їхньої згоди.
Бути вільними від дискримінації та засудження.		Стикатися з дискримінацією за ознаками статі, етнічного походження, віку, сімейного стану, релігії тощо.
Мати доступ до точної інформації.		Наявність обмеженої або неповної інформації про доступні варіанти.
Відчувати себе в безпеці під час розповіді про свій досвід.		Почуватися менш безпечно після розповіді про свій досвід.

Перша лінія підтримки: підхід LIVES

Це найцінніша послуга, яку ви можете надати.

Навіть якщо ви не фахівець, ви надасте істотну підтримку людині.

Запам'ятайте 5 букв: LIVES

L ...СЛУХАЙТЕ

I ... ЗАПИТУЙТЕ про потреби

V ...ПЕРЕВІРТЕ досвід

E ...ГАРАНТУЙТЕ безпеку

S ...ПІДТРИМАЙТЕ

Поради щодо реагування на сексуальну експлуатацію, насильство та домагання

Слухайте з емпатією та неупереджено.

Не проводьте розслідування та інтерв'ю, але переконайтеся, що ви запам'ятали основні відомості про потерпілого: хто, що, коли та де. НІКОЛИ не запитуйте, чому потерпіла особа щось зробила чи не зробила, оскільки це може означати засудження.

Запитайте про її занепокоєння щодо особистої безпеки.

Скористайтесь доступними послугами за згодою потерпілої особи.

Поради щодо реагування на сексуальну експлуатацію, насильство та домагання

Визнайте важливість вашої позиції та взаємодії.

Скажіть їй, що ви повинні зробити з інформацією та що буде далі.

Будьте відкритими та готовими змінити свої переконання, коли вам нададуть нову інформацію.

Ставте щирі запитання.

Сценарій рольової гри або «Як би ви відреагували?» Вправа

Варіант А:

Кожна пара у рольовій грі працює разом над розголошенням інформації та отриманням звіту про сексуальну експлуатацію, насильство та домагання на основі запропонованого сценарію. Партнер А спочатку гратиме роль потерпілої особи, а партнер Б — співробітника, який отримує звіт.

Варіант Б:

Виберіть один сценарій і поясніть, чому ви обрали його. Поверніться до дискусій щодо підходів, орієнтованих на потерпілих, і скористайтесь таблицею порад щодо отримання звітів про сексуальну експлуатацію, насильство та домагання, щоб підтвердити своє рішення.

Підсумовування

- 1 Поставте себе на місце потерпілої особи, та продемонструйте співчуття
- 2 Ніколи не розслідуйте, не шукайте свідків і не намагайтеся бути посередником. Ви можете піддати потерпілу особу та себе подальшим ризикам.
- 3 Потерпіла особа повинна контролювати свою ситуацію. Завжди запитуйте згоду перед направленням і переконайтеся, що потерпіла особа належним чином поінформована про ваш обов'язок повідомлення про випадок.

3 Підсумовування

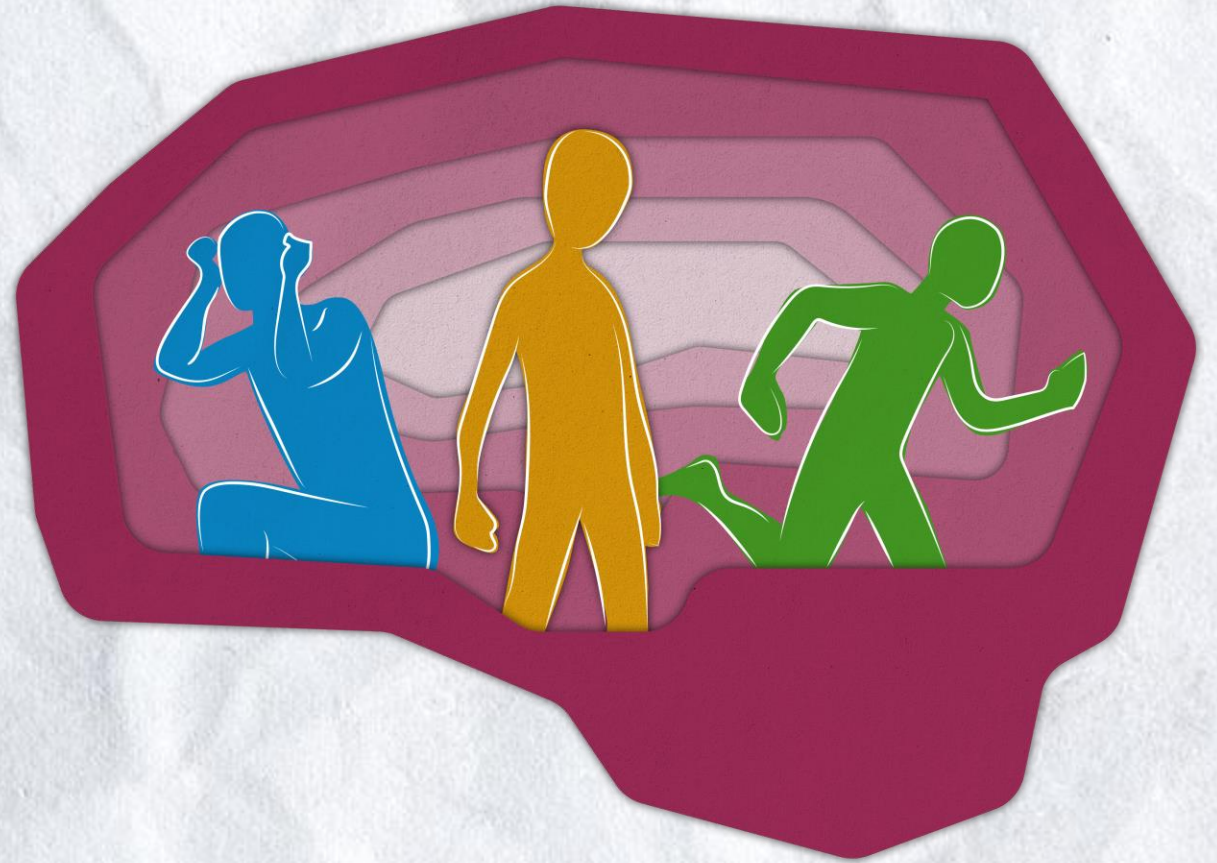
4

Пам'ятайте про 5 літер **LIVES**. Ця перша лінія підтримки є важливою частиною реагування.

5

Повідомлення про випадок є складовою вашого обов'язку з реагування та не є вибірковою дією. Важливо надалі захищати потерпілих осіб, а також громади та організації.

Практикування турботи про себе під час отримання повідомлень про сексуальну експлуатацію, насильство та домагання

Профілактика стресу

Як ми можемо запобігти стресу персоналу, стикаючись зі звітами про сексуальну експлуатацію, насильство та домагання?

Підсумовування

Види турботи про себе

Фізична

Сон, потягування,
прогулянки, здорове
харчування,
відпочинок.

Емоційна

Управління стресом,
співчуття, доброта,
емоційна зрілість.

Соціальна

Системи підтримки,
спілкування, час
разом, звернення за
допомогою,
встановлення
кордонів.

Духовна

Час на самоті,
медитація, природа,
зв'язок, сакральний
простір.

Ім'я та прізвище

Посада, організація

ВашEmail@NGO.org

InterAction.org // @InterActionorg

Автори значків: Freepik, Good Ware, Nhor Phai та Kiranshastry

THANK YOU